herpy

FIRBEN

Asian Grass Lizard

Takydromus sexlineatus

Takydromus sexlineatus er et slankt, dagaktivt firben med en usædvanligt lang hale, der lever i højt græs og lav bevoksning i Sydøstasien. Det bliver 20-30 cm, hvoraf langt det meste er hale, og lever af små insekter. Arten er tropisk og skal ikke i vinterhvile, men den tørrer hurtigt ud og kræver en høj, tæt beplantet indretning med moderat fugtighed.

Familie: Lacertidae Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**20-30 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-7 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Savanne**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 60 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**34-40 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-4 æg**
Kuld pr. år	**2-5**
Inkubation	**40 dage** ved 26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES eller i EU's handelsbilag og er ikke blandt de arter, private ikke må holde efter BEK nr. 1261 af 17.11.2015.

Om arten

Takydromus sexlineatus er et lille, ekstremt slankt firben med en hale, der normalt er mere end tre gange så lang som kroppen. Det er den relativt længste hale blandt alle øgler. Kroppen (snude til kloak) er typisk 5-7 cm, hunnerne gennemsnitligt ca. 6 cm, og med hale bliver voksne dyr 20-30 cm. Ungerne er ca. 2 cm i kropslængde ved klækning. Hovedet er lille og spidst, og skællene på oversiden er forstørrede og kølede.

Oversiden er brun, grøn eller beige med lyse og mørke længdestriber, og undersiden er hvid til cremefarvet. Hannerne har hvide pletter på flankerne og en hale, der er tykkere ved roden, og de har tydeligere gule striber end hunnerne. Der findes to anerkendte underarter, og tegningen varierer mellem bestandene.

Artsnavnet betyder "med seks linjer" og henviser til de seks længdestriber på oversiden. Halen kan kastes ved fangst og gror kun delvis tilbage. Den er et vigtigt hjælpemiddel ved klatring i tæt vegetation, hvor den bruges som støtte. Dyrene er hurtige og har lynhurtige reaktioner; de kan springe op efter flyvende bytte. Temperamentet er sky og nervøst, og arten egner sig til iagttagelse og ikke til håndtering.

Udbredelse og levested

Takydromus sexlineatus har en stor udbredelse i Syd- og Sydøstasien. Den lever i det nordøstlige Indien (bl.a. Sikkim og Assam), i det sydlige og sydøstlige Kina (bl.a. Yunnan, Guangxi, Guangdong, Fujian, Hainan og Hongkong), i Myanmar, Thailand, Laos, Cambodja og Vietnam og videre gennem den Malaysiske halvø til Indonesien (Sumatra, Java, Borneo og Natuna-øerne). Forekomst i Bhutan er ikke bekræftet.

Der anerkendes to underarter: *Takydromus sexlineatus sexlineatus* i store dele af området og *Takydromus sexlineatus ocellatus* i det sydlige Kina, Indokina, det nordlige Myanmar, det nordlige Malaysia og på Sumatra. Arten er vurderet som ikke truet.

> **Oprindelig udbredelse:** Indien, Kina, Myanmar (Burma), Thailand, Laos, Cambodja, Vietnam, Malaysia og Indonesien.

LEVESTED

Takydromus sexlineatus lever i højt græs, i tæt lav bevoksning, i buskads og i lysninger og kanter af skov. Den bevæger sig behændigt gennem planter og kan både løbe på jorden og klatre i stængler og kviste, hvor den bruger den lange hale som støtte. Når der er fare, bliver dyrene først helt stille og flygter derefter hurtigt ind i bevoksningen.

Klimaet er tropisk med varme temperaturer hele året og en regntid. Arten er dagaktiv og soler sig tidligt om morgenen. Aktive dyr holder en kropstemperatur på omkring 31 °C, og i en temperaturgradient vælger dyrene 28-34 °C. Længere tid under 6 °C eller over 42 °C er dødelig. Arten tørrer hurtigt ud i varmen og er derfor knyttet til fugtig, tæt bevoksning.

Læs mere: Varme og temperatur

Pasning

TERRARIET

Et lille glasterrarie er for lidt til *Takydromus sexlineatus*, selv om dyret er lille. Et par skal have mindst 60 × 40 × 60 cm (længde × bredde × højde), og en han med to hunner mindst 90 × 60 × 60 cm. Højden er vigtig, fordi dyrene klatrer i planter og kviste, men gulvfladen er lige så vigtig, fordi de løber meget på jorden. Jo mere plads, jo bedre.

Terrariet skal være tæt beplantet med høje græsser, lave buske og slyngplanter, som dyrene kan klatre og skjule sig i. Kunstige og levende planter kan bruges sammen. Alle skjul skal kunne tørre. Bunden er et lag på 4-5 cm fugtig jord eller kokosfiber, gerne med et fugtigere hjørne, og flade stykker tegl eller bark som skjul. Ventilationen skal være rigelig, for stillestående, fugtig luft giver sygdom. Låget skal være helt tæt, for dyrene er hurtige og slipper ud gennem selv små åbninger. Åbn det langsomt og roligt.

TEMPERATUR

Gradienten er det vigtigste. Dagtemperaturen er 25-30 °C, og på solpladsen er overfladen 34-40 °C, målt med et infrarødt termometer. Det passer til den kropstemperatur på 28-34 °C, dyrene selv vælger. Brug en lille spot over en gren eller en flad sten, og lad dyrene vælge mellem sol og skygge. Varmen må ikke blive så høj, at terrariet tørrer ud, for dyrene mister hurtigt væske. I et stuevarmt rum med en varmespot er der ofte ingen grund til yderligere opvarmning.

Om natten skal temperaturen falde til 20-23 °C. Faresignaler er dyr, der gaber, ligger fladt med åben mund eller gemmer sig hele dagen (for varmt), og dyr, der ikke kommer frem før sent på formiddagen (for koldt). Arten kommer fra et tropisk klima og skal ikke i vinterhvile, men et let fald i nattemperatur og dagslængde i vintermånederne er i orden.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-70 %. Sprøjt terrariet med vand to gange om dagen, så dyrene kan drikke dråber fra bladene og væggene, og så luftfugtigheden holdes oppe. Hav desuden en lav vandskål, som holdes ren og giver ekstra fugtighed. Terrariet må ikke være vedvarende vådt og stillestående; god ventilation og en tør periode hver dag er nødvendige, så skjulene tørrer.

Dyrene drikker næsten udelukkende vanddråber og drikker sjældent af skålen. Et dyr, der ikke får nok væske, bliver sløvt og får vanskeligt ved at skifte hud. Hudskiftet skal følges, og rester af hud på tæerne fjernes med lunkent vand, så blodcirkulationen ikke afbrydes.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Takydromus sexlineatus er dagaktiv. Terrariet skal have en lille varmespot og UVB-lys. UVB-lampen skal give Ferguson-zone 2 (UV-indeks omkring 1-3 ved solpladsen) og sidde over en gren eller sten, som dyrene soler sig på. Zone 2 passer til et dyr, der lever i tæt græs og veksler mellem sol og skygge. Et dagslysrør eller en LED-lampe lyser resten af terrariet op, så planterne trives. UVB forebygger knoglesygdom og fremmer appetitten.

Dagslængden er 12 timer året rundt, som i troperne. Skift UVB-rør efter producentens anvisning, typisk hvert år. Glas og plexiglas stopper UVB, så lampen skal sidde inde i terrariet eller over et net.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Takydromus sexlineatus er insektæder og tager små levende insekter. Maden er små fårekyllinger, fluer, bananfluer, springhaler, melorme, voksmøllarver, små græshopper og små kakerlakker. Foderdyrene skal være små: højst på størrelse med afstanden mellem dyrets øjne. Dyrene er hurtige og kan springe op efter flyvende insekter, så fluer og bananfluer er velegnede som berigelse.

Voksne dyr fodres dagligt eller hver anden dag i mængder, de spiser op på 10-15 minutter. Mange hårdskallede insekter kan give forstoppelse, så vælg et varieret foder og undgå mange melorme og superorme. Overvægt er et hyppigt problem, så giv ikke mere, end dyrene bruger. Støv foderet let med kalk ved de fleste fodringer og med et D3-holdigt tilskud en gang hver 1-2 uger, hvis dyrene ikke har tilstrækkeligt UVB. Undgå overdosering af tilskud. Giv ikke foderdyr fra naturen, hvis de kan være sprøjtet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Takydromus sexlineatus er hurtigt, sky og et dyr til iagttagelse. Det skal ikke tages op: halen kan kastes ved fangst og gror kun delvis tilbage med en anden struktur, og dyrene er så hurtige, at de let undslipper. Hvis et dyr skal flyttes, fanges det i en gennemsigtig beholder. Et stort, tæt beplantet terrarie med mange skjul gør dyrene mere synlige, fordi de føler sig trygge, og de vænner sig til fodring fra pincet.

Arten kan holdes parvis eller som en han med to til tre hunner. Hold kun én han pr. terrarie. Hver hun har brug for sin egen plads i terrariet, og alle dyr skal kunne få føde og tage solplads uden at blive fortrængt. Tegn på stress er konstant gemmen, gentagne flugtforsøg mod glasset og tab af appetit.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet ses hos voksne dyr på hannens fortykkede halerod med hemipenis-bulerne og på de kraftigere gule striber og hvide pletter på flankerne, mens hunnerne er mere cremefarvede. Unger kan ikke kønsbestemmes sikkert.

Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Æglæggende hunner måler 45-65 mm fra snude til kloak, så dyrene skal være fuldt udvoksede og i god huld, før de bruges til avl.

PARRING

Arten er tropisk og har ingen vinterhvile. Æglægningssæsonen varer fra april til august, og hunnerne parrer sig og lægger flere kuld i løbet af den. Avl lykkes bedst med to hunner pr. han i et stort, tæt beplantet terrarie med fugtig jord, dagtemperaturer på 22-28 °C i rummet og en varmelampe tændt 12 timer om dagen. Hunnerne tåler hinanden, hvis der er rigeligt med skjul. Hold ikke hunnerne for varmt: 4 °C ekstra får dem til at lægge æg oftere, men flere æg dør tidligt i udviklingen.

Hannen jager hunnen og holder fast med et bid under parringen. Hunnerne skal have mulighed for at trække sig tilbage, ellers bliver de stressede.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-4 æg pr. kuld, oftest 2-3, og fra april til august kan hun lægge op til fem kuld. Det første kuld er det største, og de følgende er mindre, mens æggene er lige store. Æggene vejer omkring 0,2 g. Giv hunnerne en separat æglægningsboks på ca. 20 × 20 × 20 cm med 4 cm fugtig jord; en hun, der tydeligt bærer æg, flyttes dertil og lægger normalt inden for to døgn.

Hunnen graver et lille hul i fugtig jord og dækker æggene til. Når hun har lagt, flyttes hun tilbage til gruppen. Æg, der er lagt i terrariet, findes ved at gennemsøge jorden. Hunner, der ikke kan finde et egnet sted at lægge æg, kan blive æggebundne. Tegn på æggebinding er en hun, der er tydeligt oppustet, sløv og ikke spiser, og hun skal i så fald til dyrlæge.

INKUBATION

Grav æggene forsigtigt op og flyt dem til en lukket beholder med fugtigt vermiculit eller perlit (ca. 1:1 med vand efter vægt). Marker æggets top, og vend dem ikke. Fugtigheden i beholderen skal være høj, men æggene må ikke ligge i vand.

Ved 26 °C klækker æggene efter omkring 40 dage. Æggene udvikler sig langsommere end hos slægtninge fra nordligere egne som *Takydromus septentrionalis*. Højere temperaturer forkorter rugetiden, men bedste temperatur er ikke dokumenteret, og den bør ikke overstige dyrenes foretrukne kropstemperatur. Æggene tager vand op og svulmer i løbet af rugetiden; det er et godt tegn.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er ca. 2 cm fra snude til kloak og skal flyttes til et eget terrarie, hvor de voksne ikke kan æde dem. Et terrarie på 40 × 30 × 40 cm med tæt beplantning, skjul, solplads og UVB er passende til de første måneder, og unger kan holdes i grupper af samme alder. Bunden er fugtig i den ene ende og tør i den anden.

Første foder er bananfluer, springhaler og meget små fårekyllinger, senere små græshopper og bænkebidere. Giv føde dagligt, støv med kalk, og giv UVB-lys, så der ikke opstår knoglesygdom. Ungerne vokser hurtigt. Mængden tilpasses, så de ikke bliver overvægtige.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes for lidt varme, for lidt UVB eller et for tørt eller for stillestående terrarie. De typiske problemer er:

- Knoglesygdom (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt UVB og kalk. Dyrene bliver sløve, har bløde kæber og deformerede ben.
- Udtørring og hudskifteproblemer ved for lav luftfugtighed. Hudrester på tæerne kan afbryde blodcirkulationen og give tab af tæer.
- Forstoppelse ved for mange hårdskallede insekter og overvægt ved for meget foder.
- Mider på hud og i øjenkrogene. Mider kan behandles hos dyrlæge, og alle nye dyr skal holdes i karantæne.
- Indvendige parasitter, især hos dyr fra naturen. En afføringsprøve hos dyrlæge afslører det.
- Æggebinding hos hunner, der ikke har et passende sted at lægge æg.
- Tab af hale ved stress og ved forkert håndtering.

Hvis et dyr ikke spiser i mere end tre-fire dage, hvis det er sløvt, hævet eller har problemer med at bruge benene, skal det til en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.